

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/16/2021
Identifikačné číslo spisu: 4116011215
Dátum vydania rozhodnutia: 20.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:4116011215.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaníča na verejnom zasadnutí konanom 20. apríla 2022 v Bratislave v trestnej veci obvineného T. F. pre obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. b) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného T. F. podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 4To/31/2018, z 31. mája 2018 takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uznesením Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 4To/31/2018, z 31. mája 2018

bol porušený zákon

v ustanoveniach § 176 ods. 2 Trestného poriadku a § 319 Trestného poriadku v neprospech obvineného T. F..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku, uznesenie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 4To/31/2018 z 31. mája 2018 zrušuje.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Nitre prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

IV. Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku obvineného

T. F., nar. X. J. XXXX vo F. R., trvale bytom F.
R. XX, t.č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS
Leopoldov,

berie do väzby

z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Trestného poriadku.

Lehota väzby začína plynúť okamihom vyhlásenia tohto rozsudku, t. j. 20. apríla 2022 o 10.50 hod. a

menovaný ju bude vykonávať v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Nitre.

V. Podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku väzbu obvineného T. F. nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 4T/99/2016, zo 7. decembra 2017 bol obvinený T. F. uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe, že

dňa 30. decembra 2011 v čase medzi 16.50 hod. a 17.00 hod. v Nitre na ul. Fraňa Mojtu č. 8, v pobočke banky Volksbank Slovensko, a. s., potom čo vošiel cez vchodové dvere so zamaskovanou tvárou do priestorov banky, prešiel do klientskej a pokladničnej zóny, kde namieril zbraň najprv na MVDr. S. B. s výzvou, aby odstúpila a následne pristúpil k pokladni č. 1 a namieril zbraň na pracovníčky banky Mgr. L. F., Ing. L. F. a L. B. s výzvou, aby mu vydali peniaze, na to L. B. otvorila pokladňu a do sáčku, ktorý jej podal, vložila peniaze z hotovosti pokladne a podala obžalovanému, na čo obžalovaný aj s peniazmi odišiel, čím svojím konaním spôsobil poškodenej organizácii Sberbank Slovensko, a. s., Bratislava (predtým Volksbank Slovensko, a. s., Bratislava) škodu vo výške 29.090,00 Eur a obžalovaný tak konal napriek tomu, že bol za trestný čin branie rukojemníka podľa § 234a ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona (zákona č. 140/1961 Zb.) a za trestný čin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 185 ods. 1 Trestného zákona (zákona č. 140/1961 Zb.) odsúdený rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 3T/141/1993, zo 16. februára 1994 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 9To/92/94, z 19. apríla 1994 na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 3 (tri) roky a 6 (šesť) mesiacov so zaradením do I. nápravno-výchovnej skupiny.

Za to okresný súd menovanému uložil podľa § 188 ods. 3 Trestného zákona, s prihliadnutím na § 37 písm. h) Trestného zákona, s použitím § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 Trestného zákona a § 38 ods. 5 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) rokov a 6 (šesť) mesiacov s tým, že menovaného na výkon trestu zaradil podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Okresný súd zároveň obvinenému uložil podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Trestného zákona ochranný dohľad vo výmere 2 (dva) roky.

Okresný súd podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výroky o treste v:

- rozsudku Okresného súdu Nitra, sp. zn. 2T/56/2012, z 22. júna 2012,
- trestnom rozkaze Okresného súdu Nitra, sp. zn. 1T/2/2014, z 12. decembra 2015,

ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tieto výroky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo ich zrušením, stratili podklad.

Okresný súd menovanému podľa § 56 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona uložil peňažný trest vo výške 700,00 (sedem sto) Eur s tým, že podľa § 57 ods. 2 Trestného zákona vymožená suma peňažného trestu pripadá štátu a podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený ustanovil obvinenému náhradný trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) mesiacov. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona okresný súd obvinenému uložil aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v cestnej premávke vo výmere 6 (šesť) rokov.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací, na podklade odvolania obvineného, rozhodol uznesením, sp. zn.

4To/31/2018, z 31. mája 2018 tak, že postupom podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného zamietol.

Obvinený T. F. podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie s poukazom na dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu] a písm. g) [rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom] Trestného poriadku.

Obvinený v dovolaní argumentoval v zásade nasledovne:

„ ... odsúdený poukazuje na hodnotenie dôkazov, ktoré súd prvého stupňa a rovnako aj odvolací súd hodnotili prísne v neprospech odsúdeného. Odsúdený bol uznaný za vinného súdom prvého stupňa len na základe nepriamych dôkazov, pričom niektoré dôkazy boli hodnotené prísne formalisticky, napriek tomu, že z nich nebolo jednoznačné, či sa vôbec jedná o osobu obvineného. Z takto zostavených nepriamych dôkazov, z ktorých ako je uvedené vyššie, sa nedalo jednoznačne označiť osobu odsúdeného za páchatel'a, vyslovil súd prvého stupňa jeho vinu. Odvolací súd následne zamietol odvolanie odsúdeného a výrok ako aj odôvodnenie rozsudku potvrdil ako vecne a právne správne. Takýmto postupom bola porušená zásada práva na obhajobu, ktorá je úzko spätá so zásadou náležitého zistenia skutkového stavu. Odvolací súd síce vo svojom uznesení poukazuje na zásadu ‚in dubio pro reo‘, avšak v prípade odsúdeného vôbec nebol využitý zmysel ani podstata tejto zásady. Vyplyva to zo skutočností, že aj napriek nedostatočným nepriamym dôkazom bola vyslovená vina odsúdeného. Na margo uvedeného treba poukázať na dôkazy, ktoré boli takýmto postupom súdov vyhodnotené nesprávne a nerešpektujú zásadu ‚in dubio pro reo‘. Výsledky znaleckého posudku Ing. Jána Kuljovského z odboru kriminalistiky, odvetvia kriminalistická fotografia, nezodpovedajú to, že by bol páchatel'om skutku odsúdený. Výška odsúdeného nie je zhodná s výškou páchatel'a skutku, ktorá vyplyva zo znaleckého posudku Ing. Jána Kuljovského. Ďalej samotný súd prvého stupňa konštatuje, že zbraň použitá pri spáchaní skutku síce nebola jednoznačne identifikovaná kriminalisticko - expertíznym ústavom, odvetvie kriminalistická balistika, ale napriek tomu ju vyhodnotil ako nepriamy dôkaz v neprospech odsúdeného a odvolací súd takýto dôkaz v rozpore so zásadami trestného konania potvrdil, teda akceptoval. Vyhodnotenie výpovedí svedkov súdom prvého stupňa považuje odsúdený za rozporné so zásadou práva na obhajobu v súvislosti so zásadou náležitého zisteného skutkového stavu. Žiaden zo svedkov na hlavnom pojednávaní na súde prvého stupňa dňa 7. decembra 2017 neoznačil za páchatel'a skutku odsúdeného. Za najdôležitejší nepriamy dôkaz, na základe ktorého bol odsúdený uznaný vinným, je považovaná prečítaná výpoveď svedka L. C. z prípravného konania zo 16. mája 2016. Svedok ... sám uviedol, že v prípravnom konaní nevy povedal pravdu. Nie je zrejmé, akými postupmi a logickými úvahami sa riadil súd prvého stupňa, keď výpoveď L. C. vyhodnotil ako vierohodnú a pravdivú. Z uvedeného sa dá vyvodiť, že súd prvého stupňa tak konal z dôvodu, že išlo o najdôležitejší dôkaz, bez ktorého by nemohol odsúdeného uznať za vinného. Takýto postup súdu je v rozpore so základnými zásadami trestného konania. Odsúdený uvedený nedostatok namietal aj vo svojom odvolaní, pričom navrhol nové vypočutie svedkov, aby sa namietaný nedostatok odstránil. Odvolací súd konštatoval, že súd prvého stupňa sa nedopustil žiadnych podstatných chýb, ktoré by mohli mať vplyv na riadne zistenie skutkového stavu, alebo na základe ktorých mohlo dôjsť k porušeniu práv odsúdeného. V odôvodnení uznesenia sa odvolací súd nedostatočne vysporiadal s jeho námietkami ohľadom nesprávneho hodnotenia svedeckých výpovedí. Iba strohé konštatovanie, že dokazovanie bolo na súde prvého stupňa vykonané zákonne s poukazom na § 2 ods. 10 Trestného poriadku je porušením základných práv odsúdeného. Takéto odôvodnenie uznesenia a vysporiadanie sa s námietkami odsúdeného zo strany odvolacieho súdu je v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku. Odvolací súd vo svojom uznesení nevy svetlil, prečo a z akých dôvodov nepripustil výpovede svedkov navrhovaných odsúdeným v odvolaní. Konaním odvolacieho súdu tak došlo k výraznému zásahu do práva na obhajobu odsúdeného, keď odvolací súd nedostatočne vykonal svoju prieskumnú činnosť ... a nevy s poriadal sa s námietkami a navrhovanými dôkazmi zo strany odsúdeného. Nie je zrejmé, o aké logické úvahy a závery sa opieral odvolací súd, keď nepristúpil k novému výsluchu svedkov, ktorých navrhoval odsúdený aj s ohľadom na skutočnosť, že svedok L. C. uviedol, že v prípravnom konaní nevy povedal pravdu a napriek tomu súd prvého stupňa vyhodnotil jeho výpoveď za vierohodnú a pravdivú. Už samotné konštatovanie svedka, že nevy povedal pravdu, vzbudzuje pochybnosti, a preto podľa názoru odsúdeného nemôže byť rozhodovanie o vine a treste postavené na tejto výpovedi ako primárnom dôkaze. Rozhodnutie, ktoré vychádza predovšetkým z takejto výpovede je v právnom štáte neakceptovateľné. Z uvedených dôvodov

odvolací súd pochybil, keď nepristúpil k novému vypočutiu svedkov tak, ako navrhoval odsúdený v odvolaní. V prípade nového vypočutia svedkov by sa odstránili pochybnosti, ktoré vyplývajú z rozsudku. Odvolacím súdom tak bolo porušené právo odsúdeného na obhajobu, pretože odvolací súd odmietol vyjasniť okolnosti svedčiace v prospech odsúdeného a odmietol tieto okolnosti čo i len zobrať do úvahy. Vzhľadom na uvedené je tak sústava nepriamych dôkazov nedostatočná a vzbudzuje pochybnosti. Uznesenie odvolacieho súdu je v rozpore so základnými zásadami trestného práva procesného a Ústavou SR, popiera základné práva odsúdeného a uvedené dôkazné prostriedky sú príliš abstraktné na to, aby sa z nich dala vyvodit' vina odsúdeného. Napadnuté uznesenie tak považuje odsúdený za nezákonné z dôvodu, že odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými dôkazmi v súlade so zásadami trestného práva procesného v prospech odsúdeného. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Odsúdený spochybňuje vykonané pachové stopy, ktoré boli vykonané na mieste skutku. Predovšetkým je treba poukázať na veľký časový odstup, kedy boli odobraté pachové stopy z miesta činu a kedy boli odobrané pachové stopy odsúdeného, medzi ktorými je rozostup päť rokov. Odsúdený má za to, že takéto dlhé časové obdobie mohlo výrazne ovplyvniť jednotlivé pachové stopy. Podľa odsúdeného počas tohto dlhého časového obdobia mohli nastať rôzne okolnosti, ktoré ovplyvňujú pach človeka. Pach človeka nie je nemenný. Samotný vývin človeka spôsobuje okrem iných aj zmenu jeho pachu. Za najpodstatnejšiu zmenu pachu človeka môže starnutie. Ďalej zmenu pachu človeka môže ovplyvniť stres, choroba, telesná aktivita a mnohé iné. Podľa odsúdeného tak nie je možné zákonne použiť takýto dôkaz, keď pachové stopy boli odobraté s takým dlhým časovým rozostupom. Odsúdený tak spochybňuje výsledky vykonaného znaleckého posudku MVDr. Pavla Semana z odboru veterinárstvo, odvetvie kynológia a považuje výsledok za chybný. Vzorky z miesta skutku boli odobraté z pultu, kde mal byť páchatel' skutku, ktorý sa kladie odsúdenému za vinu, opretý. Z kamerových záznamov v čase skutku je zrejmé, že páchatel' skutku sa o žiadny pult na mieste skutku neoprel. Pre odber pachových stôp sa vyžaduje, aby sa páchatel' dotýkal miesta odberu. Z uvedeného vyplýva, že OČTK nemohli odobrať vzorku z miesta, ktorého sa páchatel' nedotýkal. Vzhľadom na dlhý časový rozostup odobratia pachových stôp a nesprávneho postupu ich odobratia z miesta činu považuje odsúdený tento dôkaz za nezákonný a umelo vytvorený z dôvodu, aby zapadol do súhrnu nepriamych dôkazov. Vzhľadom na skutočnosť, že z kamerových záznamov nie je zrejmé, že páchatel' skutku sa opieral o odberné miesto, má odsúdený za to, že takto získaný dôkaz je nezákonný a súdy ho nemali zaradiť do sústavy nepriamych dôkazov. ... ohľadom výpovede svedka L. C. došlo k porušeniu práva na obhajobu odsúdeného z dôvodu pochybností, ktoré vyplývajú z vyhodnotenia tohto dôkazu súdom prvého stupňa ako vierohodného a pravdivého. Okrem uvedeného je nutné konštatovať, že prečítanie výpovede L. C. z prípravného konania zo dňa 16. mája 2016, slúžiacej ako dôkaz, bolo vykonané nezákonne, a to z viacerých dôvodov. Svedok L. C. na hlavnom pojednávaní konanom pred súdom prvého stupňa dňa 7. decembra 2017 využil svoje právo nevypovedať, pretože by mohol privodiť trestné stíhanie seba alebo svojim príbuzným. Odsúdený a svedok L. C. sú švagrovia, a teda svedok L. C. svojou výpoveďou mohol privodiť trestný postih svojmu príbuznému. Vzhľadom na túto skutočnosť súd prvého stupňa pristúpil k prečítaniu výpovede svedka L. C. z prípravného konania". K tomu obvinený poukázal na znenie § 263 ods. 1 Trestného poriadku, pokračujúc, že „... na to, aby mohla byť na hlavnom pojednávaní prečítaná výpoveď svedka z prípravného konania, musia byť kumulatívne splnené tri podmienky, a to súhlas prokurátora, súhlas obžalovaného a skutočnosť, že súd nepovažuje výsluch za potrebný. Odsúdený na hlavnom pojednávaní a ani jeho obhajca nedali v zmysle § 263 ods. 1 Trestného poriadku súhlas, aby bola výpoveď L. C. z prípravného konania zo dňa 16. mája 2016 prečítaná, keď využil svoje právo nevypovedať. Z tohto dôvodu bolo prečítanie výpovede svedka L. C. na hlavnom pojednávaní vykonané nezákonne, pretože neboli splnené všetky podmienky uvedené v § 263 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré podmieňujú použitie tohto dôkazu. Dôvod nezákonnosti vykonania tohto dôkazu však nezakladá len nedodržanie ustanovenia § 263 ods. 1 Trestného poriadku. Nezákonnosť výpovede svedka ... ako dôkazu vyplýva aj zo skutočnosti, že jeho výpoveď z prípravného konania zo 16. mája 2016 bola urobená pod hrozbou fyzického násillia zo strany príslušníkov Policajného zboru D. N. a L. D.. V odôvodnení rozsudku je jasne uvedené, že svedok L. C. dostal od príslušníkov Policajného zboru ‚bitku‘ a pociťoval strach pri svojej výpovedi v prípravnom konaní. Násillím získaná výpoveď od svedka je v rozpore so slovenským právnym poriadkom a Ústavou SR. Svedok nemôže byť nútený k výpovedi násillím, inak je nutné považovať takto získaný dôkaz za nezákonný". Obvinený v súvislosti s vyššie vyjadreným poukázal na právne úvahy vyjadrené v uznesení Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky, sp. zn. 1Tošs/9/2009, pričom dodal, že konaním príslušníkov Policajného zboru bolo zasiahnuté do základných práv svedka. Výpoveď urobenú pod nátlakom nemožno považovať za zákonnú a na takýto dôkaz prihliadať, a to vôbec nie v prípade, ak je takáto výpoveď považovaná za kľúčový dôkaz v konaní. Vzhľadom na to nemôže mať vplyv ani skutočnosť, že svedok vo výpovedi mohol uviesť pravdu, nakoľko „... raz nezákonne vykonaná výpoveď nemôže byť prezumovaná ako zákonná len z dôvodu, že súd výpoveď svedka vyhodnotí ako pravdivú. Odôvodnený záver, že svedok ... bol v prípravnom konaní nútený k výpovedi, potvrdzuje aj fakt, že na hlavnom pojednávaní konanom dňa 7. decembra 2017 odmietol vypovedať z dôvodu príbuzenského vzťahu s odsúdeným. Ak by svedok L. C. nebol v prípravnom konaní nútený k výpovedi, je logické, že by v tom prípade odmietol vypovedať aj v prípravnom konaní z rovnakého dôvodu, ako to spravil na hlavnom pojednávaní. Vynucovanie výpovedí, aby sa získal dôkaz proti odsúdenému, nemôže byť zákonné a nemôže sa na základe takejto výpovede uznať vina dotknutej osoby. Odvolací súd tak svojím uznesením potvrdil zákonnosť vykonaných dôkazov a vôbec sa nezaoberal námietkami odsúdeného, ktoré uviedol v odvolaní. Vykonávanie dôkazov súdom prvého stupňa a odvolacím súdom je tak v rozpore so zásadami Trestného poriadku a žiadnym spôsobom sa nemôže ich nezákonnosť prezumovať. V právnom štáte nemôžu nastávať prípady, v ktorých sa na základe nezákonne vykonaných alebo nezákonne získaných dôkazov vydá zákonné rozhodnutie o uznaní viny obžalovaného. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odsúdený považuje za potrebné uviesť, že v prípade, ak by sa odvolací súd riadne vysporiadal so všetkými namietanými skutočnosťami a návrhmi na vykonanie dôkazov, ktoré odsúdený uviedol v odvolaní a taktiež náležite odstránil všetky pochybenia a pochybnosti uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, tak by sa z nepriamych dôkazov vykonaných v tomto konaní nedala vyvodiť vina odsúdeného. Na základe vyššie uvedených skutočností odsúdený navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vydal rozhodnutie, ktorým:

- podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vysloví, že uznesením Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 4To/31/2018, z 31. mája 2018 bol porušený zákon v ustanovení § 319 Trestného poriadku a v konaní, ktoré mu predchádzalo v ustanovení § 2 ods. 4, ods. 7, ods. 9, ods. 10, ods. 12 Trestného poriadku a v ustanovení § 263 ods. 1 Trestného poriadku, a to v neprospech odsúdeného T. F.,
- podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zruší napadnuté uznesenie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 4To/31/2018, z 31. mája 2019 a rozsudok Okresného súdu Nitra, sp. zn. 4T/99/2016, zo 7. decembra 2017,
- podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikáže Okresnému súdu Nitra, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol".

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor, ktorý po obsahovom zhrnutí dovolacích námietok obvineného konštatoval, že:

„Nestotožňujem sa s vyššie uvedeným stanoviskom odsúdeného. Zastávam názor, že Okresný súd Nitra a aj Krajský súd v Nitre vykonaným dokazovaním v plnom rozsahu objasnili skutkový stav veci a následne vyhodnotením dôkazov v spojitosti s náležitým právnym posúdením dôkaznej situácie mali jednoznačne za preukázané, že skutok opísaný v rozsudku okresného súdu sa stal, vykazuje znaky príslušného žalovaného trestného činu, ktorý spáchal odsúdený, čo sa prejavilo vo vydaní odsudzujúceho rozsudku prvostupňového súdu ako aj v zamietnutí odvolania obžalovaného podľa § 319 Trestného poriadku súdom druhého stupňa. Súd vyhodnotil dôkazy správne, v súlade so zásadou trestného konania uvedenou v ustanovení § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Vzhľadom na to, že v dovolaní uplatnené námietky odsúdeného majú výlučne skutkový charakter, keďže sa nimi odsúdený domáha zmeny skutkových zistení prvostupňového súdu, ktoré si v celom rozsahu osvojil aj krajský súd, pričom súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne uviedol, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení dôkazov preukazujúcich ním ustálené skutkové zistenia a prečo obhajobe obvineného neuveril, navrhujem, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie podané odsúdeným T. F. ... odmietol".

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§

368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na podanie dovolania [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku)

Najvyšší súd vec prerokoval na verejnom zasadnutí a zistil, že dovolanie obvineného je čiastočne dôvodné, nakoľko dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je splnený.

Vo vzťahu k námietkam obvineného tak, ako sú formulované v podanom dovolaní:

- „... odsúdený poukazuje na hodnotenie dôkazov“,
- „... niektoré dôkazy boli hodnotené prísne formalisticky“,
- „... aj napriek nedostatočným nepriamym dôkazom bola vyslovená vina“,
- „... treba poukázať na dôkazy, ktoré boli takýmto postupom súdov vyhodnotené nesprávne“,
- „Vyhodnotenie výpovedí svedkov súdom prvého stupňa považuje odsúdený za rozporné so zásadou práva na obhajobu“,
- „... súd prvého stupňa výpoveď L. C. vyhodnotil ako vierohodnú a pravdivú“,
- „... sa odvolací súd nedostatočne vysporiadal s jeho námietkami ohľadom nesprávneho hodnotenia svedeckých výpovedí“,
- „... svedok L. C. uviedol, že v prípravnom konaní nevypovedal pravdu“,
- „... konštatovanie svedka, že nevypovedal pravdu vzbudzuje pochybnosti“,
- „... je tak sústava nepriamych dôkazov nedostatočná a vzbudzuje pochybnosti“,

najvyšší súd poznamenáva, že nezodpovedajú žiadnemu dovolaciemu dôvodu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci dovolacieho konania nie je prípustné preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku [veta za bodkočiarkou § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku], ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku. Skutkový stav môže najvyšší súd hodnotiť len z toho hľadiska, či skutok alebo iné okolnosti skutkovej povahy boli správne právne posúdené, to znamená, či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Preto nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, nakoľko toto sú otázky upravené normami procesného práva, nie hmotným právom. Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd už v tretej inštancii, kde nemožno znovu vytvárať, či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na to nemôže najvyšší súd spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky hmotno - právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi nižších stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho súdu. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňovať alebo korigovať len odvolací súd. Správnosť a úplnosť skutkových zistení dovolací súd nemôže posudzovať, pretože nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti) bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať.

V dôsledku uvedeného potom námietka nesprávnosti skutkových zistení, prípadne nesúhlas s tým, ako súd hodnotil vykonané dôkazy, nemôžu zakladať žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1

Trestného poriadku, a preto nemohol najvyšší súd akceptovať argumentáciu obvineného citovanú vyššie, ako relevantnú.

+ + +

Pokiaľ obvinený namietol nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu ohľadom nevysvetlenia prečo nebolo vyhovené jeho návrhom na doplnenie dokazovania, dovolací súd považuje argumenty obvineného za dôvodné - napĺňajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu.

Právo na obhajobu tak, ako je zakotvené v článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v článku 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd i v článku 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru a v neposlednom rade v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov, činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože aj bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu, je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

V úzkej spojitosti s právom na obhajobu treba vnímať právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa dopĺňajúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect, resp. justice in action) nie je arbitrárny (svojoľný), nepriehľadný a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,
- c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Napriek nespornému významu vyššie rozvedeného práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Van de Hurk v. Holandsko, resp. Ruiz Torija v. Španielsko).

Podstatou práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v. Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne vid' napr. Van de Hurk v. Holandsko). Na podklade takéhoto postupu súdu je následne možné kvalifikovaným spôsobom posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé. Mlčanie odvolacieho súdu ohľadom zákonnosti odmietnutia vykonania dôkazov navrhnutých obvineným odporuje myšlienke spravodlivého procesu (Krasulya v. Rusko).

Právu obvineného spočívajúceho v možnosti navrhovať dôkazy zodpovedá paralelne existujúca povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), prípadne rozhodnúť o tom, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1

Trestného poriadku - primerane pozri R 116/2014).

Nejde o porušenie práva na obhajobu, ak súd nevyhovie dôkazným návrhom obhajoby z dôvodu, že skutkový stav považuje za zistený v dostatočnom rozsahu pre rozhodnutie. Zároveň ale platí, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže predstavovať porušenie práva na obhajobu - § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Stane sa tak vtedy, ak súd v uznesení o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, (ktoré sa len vyhlási a zaznamená do zápisnice o hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí a písomne nevyhotovuje), resp. minimálne v odsudzujúcom rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku, alebo v rozhodnutí odvolacieho súdu vo veci samej, nevysvetlí (neodôvodní) aspoň stručným, no zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania.

Pre konanie pred odvolacím súdom platí, že tento nemusí o návrhu na doplnenie dokazovania formálne rozhodnúť uznesením podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, pretože ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní sa podľa § 295 ods. 2 Trestného poriadku na verejné zasadnutie použijú len vtedy, ak sa na verejnom zasadnutí vykonávajú dôkazy (o čom rozhodne súd, v odvolacom konaní odvolací súd) - nepoužijú sa pritom priamo, ale „primerane“. „Z hľadiska zachovania práv obhajoby [čomu zodpovedá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] je podstatné, či sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia s návrhom, resp. dôkaznou situáciou vo vzťahu k návrhom dotknutej okolnosti vysporiadal, k takému vysporiadaniu môže dôjsť aj konkrétnym odkazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s jeho prípadným doplnením (R 43/2018).

Jedným zo základných princípov trestného konania je nutnosť starostlivo a úplne popísať dôkazný postup, ktorý súčasne treba logicky a presvedčivo odôvodniť. Uvedenú požiadavku zakotvil zákonodarca do sústavy nárokov na odôvodnenie rozsudku, a tak isto aj uznesenia, ktoré má povahu rozhodnutia vo veci samej. Preto nie je prípustné, aby odôvodnenie rozhodnutia, ktoré musí rešpektovať vyššie vymedzené kritériá, bolo založené na skutkových zisteniach, ktoré nie sú náležitým spôsobom odôvodnené, resp. primerane vysvetlené. Takéto rozhodnutia (ich odôvodnenie alebo absencia takéhoto odôvodnenia tam, kedy rozhodné skutočnosti v zásade musia byť odôvodnené) nie sú adhézne k určite zistenému skutkovému stavu vyjadrenému v odôvodnení dotknutého rozhodnutia. Za takéhoto procesného stavu ide o rozhodnutia, ktoré nerešpektujú požiadavky Trestného poriadku ako základného procesnoprávneho predpisu upravujúceho trestné konanie. V konečnom dôsledku sa takéto rozhodnutie „posúva“ aj do protiústavnej polohy, a to najmä z hľadiska nároku trestne stíhaného obvineného na spravodlivé posúdenie jeho trestnej veci (ÚS 181/2000 - ČR). Napriek prezumpcii, že súd nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy, platí, že musí o vznesených návrhoch na vykonanie dokazovania rozhodnúť a pokiaľ im nevyhoví, musí vo svojom rozhodnutí vysvetliť, z akých dôvodov navrhnuté dôkazy nevykonal, resp. prečo ich neprevzal ako základ svojich skutkových zistení (ÚS 413/2002 - ČR). Je vecou súdov nižšieho stupňa, ktoré dôkazy a v akej kvantite považujú za dostatočné na preukázanie skutkového stavu.

Zo strany odvolacieho súdu ide preto o otázku právnu, kedy by zistené pochybenie mohlo potenciálne zakladať dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (primerane pozri 1TdoV/6/2017). Pre dovolací súd je z pohľadu skúmania dodržania práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku podstatným zistenie, či sa súd prvého stupňa alebo odvolací súd návrhom obvineného na vykonanie dokazovania zaoberali (t. j. či ho zaregistrovali) a súčasne uviedli aspoň stručné dôvody, na podklade ktorých sa takémuto návrhu rozhodli nevyhovieť.

Povinnosťou súdu prvého stupňa i odvolacieho súdu je rešpektovať ústavne garantované právo obvineného na obhajobu, z ktorého vyplýva požiadavka, aby sa konajúce súdy vysporiadali s námietkami odvolateľa, ktorými toto svoje právo realizuje (pre odvolací súd je táto povinnosť zvýraznená prostredníctvom článku 2 ods. 1 dodatkového protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd). Túto povinnosť konajúce súdy porušujú, ak ignorujú námietky odvolateľa voči dôkazom, na ktoré je v odsudzujúcom rozhodnutí poukazované ako na kľúčové pre tvrdené skutkové závery.

Výrok rozhodnutia sám o sebe totiž nestačí na to, aby naplnil požiadavku spravodlivého procesu, pretože z pohľadu obvineného je potrebné, aby bolo zrejmé, akými úvahami sa súd riadil, ako sa vysporiadal s dôkazmi a ktorá argumentácia bola pre súd presvedčivejšia a tvorí základ jeho rozhodnutia. Preto musí byť daný výrok náležite odôvodnený. Sprostredkovaným výsledkom je následne možnosť obvineného „skontrolovať“, ako sa súd vysporiadal s jeho argumentáciou a dôkazmi, čím získa obraz o výkone spravodlivosti, v „jej mene“ (Tatishvili v. Rusko). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia (konkrétne aj vyhláseníu rozhodnutia predchádzajúci procesný postup - tzn. negatívne „stanovisko“ súdu k návrhom na vykonanie dokazovania v zmysle § 272 ods. 3 Trestného poriadku v spojení s § 295 ods. 2 veta prvá Trestného poriadku) sa musí vysporiadať s relevantnými právnymi a skutkovými otázkami, ako aj argumentami obvineného, ktoré sú podstatného právneho významu.

Ak ide o náležitý argument významný pre rozhodnutie, odpoveď naň musí byť nielen konkrétna, no navyše aj v zásade špecifická. Nakoľko platí predpoklad, že v zásade každý návrh obvineného je potrebné vnímať čo do významového hľadiska (pre obvineného) zvlášť citlivo, treba dodať, že v konaní vedenom pred profesionálnymi sudcami, obvineného chápanie jeho odsúdenia vychádza predovšetkým z dôvodov uvedených v súdnych rozhodnutiach. V takých prípadoch musia vnútroštátne súdy uviesť dostatočne jasne dôvody, na ktorých sa zakladajú ich rozhodnutia. Odôvodnené rozhodnutia tiež slúžia v dokazovaní stranám, ktoré boli vypočuté, a tým prispievajú k väčšej ochote prijať rozhodnutia o „ich“ strane. Okrem toho je povinnosťou súdu založiť svoje úvahy na objektívnych argumentoch a tiež chrániť právo na obhajobu. Rozsah povinnosti odôvodnenia závisí od povahy rozhodnutia a musí byť stanovený s ohľadom na okolnosti prípadu.

Na splnenie požiadavky na spravodlivý proces, obvinený a samozrejme aj verejnosť musia byť schopní pochopiť verdikt súdu, ktorý bol daný - to je zásadnou poistkou proti svojvôli (Taxquet v. Belgicko). V nadväznosti na to je úlohou súdu, aby sa jasným, právne korektným, no najmä zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými právnymi a skutkovými okolnosťami, ktoré tvoria podklad jeho rozhodnutia z hľadiska právneho významu (IV. ÚS 14/07).

Trestný poriadok ustanovuje, že súd je povinný v odôvodnení rozsudku (toto platí aj pre uznesenie odvolacieho súdu, ktoré má povahu rozhodnutia vo veci samej) uviesť aj to, o ktoré dôkazy opiera svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú, ako sa súd vyrovnal s obhajobou a prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov (§ 168 ods. 1 veta druhá Trestného poriadku).

V prípade, ak súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhnutý dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal navrhnuté dôkazy (I. ÚS 350/08). Z čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru nevyplýva povinnosť súdneho orgánu vykonať všetky dôkazy navrhnuté v trestnom konaní (vrátane výsluchu svedkov), avšak odmietnutie žiadosti obvineného o vykonanie ním navrhovaných dôkazov v trestnom konaní musí byť súdom náležite odôvodnené (II. ÚS 258/2012).

Uvedený stav potom v konaní generuje existenciu tzv. opomenutého dôkazu, resp. opomenutých dôkazov.

Podľa doktríny opomenutých dôkazov je opomenutým predovšetkým taký dôkaz, ktorého vykonanie má pre posúdenie otázky viny zásadný význam, avšak vo veci rozhodujúci súd jeho vykonanie bez adekvátneho odôvodnenia odmietne, prípadne jeho vykonanie úplne opomenie bez akéhokoľvek odôvodnenia, čím v konečnom dôsledku dochádza k tomu, že vo vlastných rozhodovacích dôvodoch o ňom vo vzťahu k jeho odmietnutiu absentuje akákoľvek zmienka, alebo zmienka je len okrajová a všeobecná, nezodpovedajúca povahe a závažnosti veci.

Na zistenie toho, či sa o opomenutý dôkaz jedná alebo nie, sa v praxi používa tzv. Perna test (Perna proti Taliansku, č. 48898/99, rozsudok veľkého senátu zo 6. mája 2003, doplnený koncepciou v zmysle Rozsudku Veľkého senátu EŠLP vo veci Murtazaliyeva proti Rusku z 18. decembra 2018, č. 36658/05).

Uvedený test pozostáva z posúdenia troch základných kritérií a sice :

- (a) či bola žiadosť o doplnenie dokazovania dostatočne odôvodnená a či sa týkala podstaty obvinenia,
- (b) či bol posúdený význam určitého dôkazu a či v tejto súvislosti boli súdom poskytnuté dostatočné dôvody, prečo dôkaz nebol vykonaný v priebehu súdneho konania a napokon
- (c) či toto rozhodnutie nenarušilo celkovú spravodlivosť konania.

Návrh na doplnenie dokazovania musí byť adekvátne a dostatočne odôvodnený, čo je potrebné posudzovať a hodnotiť s ohľadom na konkrétne okolnosti individuálneho prípadu a nie iba v abstraktných súvislostiach (prvé kritérium). Individuálne posúdenie veci musí v sebe implikovať aj druhé kritérium, ktorým je posúdenie relevantnosti navrhovaného dôkazu a poskytnutie dostatočného odôvodnenia súdom. Úvaha súdu, ktorý nevyhovел návrhu na vykonanie určitého dôkazu, musí zodpovedať (čo sa týka rozsahu a podrobnosti poskytnutých dôvodov) argumentom, ktoré uviedla obhajoba. V tejto súvislosti možno hovoriť o priamej úmere, t. j. čím silnejšie argumenty uvádza obhajoba, tým presvedčivejšie by mali byť dôvody súdu na odmietnutie jej návrhu na výsluch svedka/svedkov. Je však súčasne vhodné pripomenúť, že nemožno od súdov vyžadovať, aby dávali podrobnú odpoveď na každý prednesený návrh obhajoby, dôvody by však mali byť kvalitou adekvátne. V zmysle tretieho kritéria tzv. Perna testu je nutné skúmať, či v prípade, ak súd odmietne návrh na výsluch svedka, bola dodržaná spravodlivosť súdneho konania ako celku. V tejto súvislosti je vhodné prízvukovať, že sa tak má diať vo vzťahu k priebehu celého konania a nie na základe izolovaného posúdenia jednej konkrétnej skutočnosti alebo udalosti. Práve posúdenie veci v zmysle posledného tretieho kritéria má za následok, že test bude dostatočne flexibilný a nie príliš formalistický (k tomu pozri nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 177/2021 a I. ÚS 292/2020).

V trestnej veci obvineného T. F. je kľúčovou otázkou posúdenie, či odvolací súd dal menovanému zreteľnú a zrozumiteľnú „odpoveď“ na to, prečo nedoplnil dokazovanie v zmysle jeho návrhu. Vychádzajúc z formulácie dovolacích námietok obvineného je zrejmé, že menovaný namieta práve postup odvolacieho súdu, resp. obsah dovolaníím napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, v ktorom majú namietané skutočnosti absentovať.

Konkrétne ide o návrhy obvineného na opätovné vypočutie svedkov L. C., L. C. a N. P., ktorí sa podľa názoru obvineného vedeli vyjadriť k jeho konaniu v rozhodný deň (pozn.: spáchania skutku). Obvinený tiež navrhol doplniť dokazovanie vo vzťahu k „nesprávne vyhodnoteným dôkazom týkajúcim sa spôsobu a dôvodov, pre ktoré som si mal žiadať pôžičky“ výsluchom L. W. (zamestnankyne Slovenskej sporiteľne, a. s., pobočka HM Tesco) a riaditeľky OTP Banky, pobočka Nitra - P. B., ktoré sa podľa názoru obvineného „vedia vyjadriť k tomu, či a akým spôsobom a s akým výsledkom som žiadal o poskytnutie úveru v uvedených bankách). V doplnení písomných dôvodov podaného odvolania prostredníctvom obhajcu obvinený navrhol, že nakoľko „mám vedomosť o tom, že zbraň, ktorú mal nadobudnúť L. C. v decembri 2011 mal snahu upraviť na použitie s bežným strelivom spolu s osobou J. C. prezývaným J.. Pri úprave tejto zbrane J. C. došlo k jej zničeniu. J. C. sa pokúšal aj s L. C. prevrtať hlavneň tejto zbrane. Pri tejto úprave sa im však táto zbraň rozsypala. Aj toto je zrejme dôvodom, prečo L. C. odmietol k okolnostiam týkajúcich sa zbrane, ktorú mal nadobudnúť, vypovedať. Z tohto dôvodu navrhujem, aby bol k týmto skutočnostiam vypočutý svedok J. C. zvaný Attí“ (č. l. 750 a nasl., resp. rub č. l. 774 súdneho spisu).

Odvolací súd sa s dôkaznými návrhmi obvineného prezentovanými tak v písomných dôvodoch podaného odvolania, ako aj osobne prednesenými na verejnom zasadnutí pred odvolacím súdom (č. l. 775 a nasl. spisu) nevysporiadal v zásade žiadnym spôsobom a svoj „postoj“ k návrhom obvineného na doplnenie dokazovania nevysvetlil ani v odôvodnení svojho uznesenia.

Zo zápisnice o verejnom zasadnutí pred odvolacím súdom z 31. mája 2018 je zrejmé, že obhajca obvineného predložil odvolaciemu súdu krátkou cestou písomné doplnenie dôvodov odvolania z 31. mája 2018. Obhajca obvineného na otázku predsedníčky senátu odvolacieho súdu uviedol, že žiada vykonanie dôkazov navrhovaných obvineným. Po porade senátu bez prerušenia verejného zasadnutia predsedníčka

senátu vyhlásila uznesenie, že „dôkazy na verejnom zasadnutí sa vykonávať nebudú a udeľuje sa slovo na konečné návrhy“.

Zo zápisnice o verejnom zasadnutí pred odvolacím súdom nie je možné zistiť dôvody, na ktorých podklade dospel odvolací súd k záveru o „nepotrebnosti“ vykonania navrhovaných dôkazov. Takisto v nej absentuje aspoň stručné hodnotiace stanovisko ohľadom skutočnosti, prečo odvolací súd nepovažoval doplnenie dokazovania v zmysle návrhu obvineného a jeho obhajcu za potrebné. K „vysvetleniu“ takéhoto negatívneho stanoviska súdu nemožno dospieť ani po oboznámení sa s obsahom uznesenia odvolacieho súdu, ktorým bolo odvolanie obvineného zamietnuté postupom podľa § 319 Trestného poriadku (č. l. 780 a nasl. spisu).

Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu je okrajovo relevantnou len str. 4, tretí odsek a nasl., kde odvolací súd všeobecne skonštatoval, že už orgánmi činnými v trestnom konaní bol v prejednávanej veci zadovážený dostatok dôkazov, ktorými boli objasnené všetky základné skutočnosti a okolnosti dôležité pre trestné stíhanie tak, ako to vyplýva z ustanovenia § 119 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku a ktoré súd prvého stupňa potreboval pre svoje rozhodnutie o vine obvineného, resp. pre výrok o treste.

Najvyššiemu súdu sa javí aj nasledujúci odsek len ako opakovanie všeobecných konštatovaní, ktorými odvolací súd, „odobril“ postup súdu prvého stupňa pri vykonávaní dôkazov a ich hodnotení. K tomu pristupuje sumarizujúci obsah piateho odseku príslušnej časti dovolaním napadnutého uznesenia v znení, že: „... aj z dôvodov vyššie uvedených skutkové zistenia obsiahnuté vo výroku o vine napadnutého rozsudku mohli vychádzať a napokon aj vychádzajú z výsledkov úplného a zákonným spôsobom vykonaného dokazovania a zodpovedajú všetkým kritériám uvedeným v ustanovení § 2 ods. 10 Trestného poriadku [§ 321 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]“.

Krajský súd napokon uzatvoril, že „... súd prvého stupňa pre rozhodnutie o vine obžalovaného k potrebným skutkovým zisteniam dospel po tom, čo jednotlivé dôkazy vyhodnotil v súlade s ďalšou zásadou trestného konania uvedenou v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, teda jednotlivo aj v ich súhrne a podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu. Vykonaním všetkých, v prejednávanej veci dostupných dôkazov aj podľa názoru odvolacieho súdu ani ohľadne skutkových otázok uvedených v § 119 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku ... nezostali žiadne také dôvodné pochybnosti, ktoré by opodstatňovali aplikáciu prvého z dvoch pravidiel vyplývajúcich pri dokazovaní z ďalšej zásady trestného konania uvedenej v § 2 ods. 4 Trestného poriadku (v ktorom je upravená prezumpcia nevinoty), ktorým je pravidlo „in dubio pro reo“ - v pochybnostiach v prospech obžalovaného“.

Odvolací súd v nadväznosti na uvedené dodal, že: „... v odôvodnení napadnutého rozsudku v súlade s požiadavkami ustanovenými v § 168 ods. 1 Trestného poriadku súd prvého stupňa v potrebnom rozsahu uviedol, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov a tiež akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny obžalovaného, s ktorými sa aj odvolací súd bez zásadných výhrad stotožňuje ... majúť súčasne za to, že odôvodnenie obžalovaným z dôvodov vyššie uvedených predovšetkým proti výroku o vine ... smerujúceho odvolania neobsahuje ani pokiaľ ide o správnosť hodnotenia vykonaných dôkazov súdom prvého stupňa a ani pokiaľ ide o právne úvahy, ktorými sa súd prvého stupňa spravoval, keď dokázané skutočnosti posudzoval podľa príslušných ustanovení v otázke viny (ale aj trestu), žiadne relevantné skutočnosti a okolnosti ... z výsledkov vyššie uvedených dôvodov úplného a zákonným spôsobom vykonaného dokazovania sa aj odvolaciemu súdu javí byť dôvodný záver ... (pozn.: v zásade ide o záver o vine obžalovaného zo spáchania skutku, ktorý mu bol kladený za vinu v zmysle podanej obžaloby)“.

Najvyšší súd prijal s poukazom na vyššie vyjadrené záver, že obvinenému nebola zo strany krajského súdu poskytnutá prakticky žiadna odpoveď na to, prečo nebolo jeho návrhom, resp. námietkam vyhovené, resp. ako sa s nimi krajský súd vysporiadal.

Ak odvolací súd odmietne reagovať na námietky obvineného realizujúceho právo na prístup k súdu druhého stupňa, nezodpovedá to systému prieskumu rozhodnutia súdu nižšieho stupňa súdom vyššieho stupňa, a preto ani nemôže naplniť ústavne garantované základné právo obvineného na súdnu ochranu a z nej vyplývajúce právo na spravodlivý proces. Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vo veci samej ani v konaní, ktoré mu predchádzalo, nevysporiada s navrhnutými dôkazmi, ktorých proklamovaný význam má podporiť „verziu“ obhajoby, prípadné odmietnutie takéhoto dôkazného návrhu bez vecne adekvátneho odôvodnenia (eventuálne úplne opomenutie takéhoto návrhu) nezodpovedá právu obvineného garantovanému článkom 6 ods. 1 Dohovoru (ÚS 125/2005, resp. ÚS 208/2006 - oba ČR).

Odvolací súd má povinnosť vysporiadať sa s námietkami odvolateľa, ktorými obvinený realizuje svoje právo na obhajobu (viď čl. 2 ods. 1 Protokolu č. 7 Dohovoru). Túto povinnosť odvolací súd porušuje, ak ignoruje námietky (priamo alebo nepriamo koncipované aj v návrhoch na vykonanie dokazovania) obvineného proti dôkazom, na ktoré súd prvého stupňa odkazuje ako kľúčové pre ustálené skutkové závery. V dôsledku takéhoto protizákonného postupu odvolací súd obvineného odopiera právo na súdnu ochranu (ÚS 65/2009, III. ÚS 1104/2008 - oba ČR).

Postup odvolacieho súdu, ktorý ignoruje návrhy obvineného na doplnenie dokazovania, respektíve ich síce zaregistruje, ale o ich posúdení a vyhodnotení „mlčí“, nezodpovedá právu obvineného na súdnu ochranu a z nej vyplývajúcejmu právu na spravodlivý proces v širšom slova zmysle a právu na obhajobu v užšom slova zmysle. Nestačí, ak príslušný súd na argument obvineného „len“ zareaguje - podstatným je, či sa s ním dostatočne vyrovná minimálne vo svojom rozhodnutí vo veci samej. Kvalifikovaný nedostatok náležitého odôvodnenia meritórneho súdneho rozhodnutia vydaného v trestnej veci, týkajúci sa podstatných okolností, je v dovolacom konaní uplatniteľný v súlade s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd poznamenáva, že porušenie práva obvineného na „dostatočnú jasnosť“ dôvodov, na ktorých je rozhodnutie súdu založené, je zásadným porušením práva na obhajobu v referencii k § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (3Tdo/64/2011). Je tomu tak z dôvodu, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným zo širších aspektov práva na obhajobu nad rámec jeho základu upraveného čl. 50 ods. 3 Ústavy SR.

Najvyšší súd uzatvára, že Krajský súd v Nitre dotknuté návrhy obvineného odmietol bez vecne adekvátneho odôvodnenia a vo svojom uznesení vo veci samej si „nesplnil“ zákonnú povinnosť vysvetliť aspoň stručne, aké dôvody ho viedli k postupu nevykonať navrhnuté dôkazy.

Preto najvyšší súd kasačnou intervenciou zrušil dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu ako aj všetkých ďalšie rozhodnutia, ktoré vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili, podklad.

Úlohou krajského súdu v konaní nasledujúcim po zrušení dovolaním napadnutého uznesenia bude najmä dôsledne venovať pozornosť prednesom obvineného a jeho námietkam, resp. návrhom na doplnenie dokazovania. V prípade, ak týmto nevyhoví, bude krajský súd povinný zreteľným a zrozumiteľným spôsobom (aspoň) v písomnom odôvodnení uznesenia vyjadriť svoje úvahy, ktorými sa pri tomto vlastnom myšlienkovom postupe správal tak, že bude možné konštatovať skutočne dôkladné rešpektovanie jeho zákonnej povinnosti vyjadrenej v § 317 a nasl. Trestného poriadku, ako aj v § 176 ods. 2 Trestného poriadku a v § 168 ods. 1 v spojení s § 180 Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu

práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (R 24/2020).

Čo sa týka konkrétnych dovolacích námietok obvineného, možno ich rozdeliť do nasledujúcich dvoch argumentačných okruhov:

a) údajná nezákonnosť použitia pachových stôp ako nepriameho dôkazu, spočívajúca jednak v značnom časovom odstupe od okamihu ich odobratia a následného vykonania dotknutého dôkazu na hlavnom pojednávaní, ako aj nesprávnosti ich odobratia,

b) údajné porušenie zákona pri čítaní výpovede svedka L. C. ohľadom nesplnenia podmienok uvedených v § 263 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku, resp. nezákonnosť takto získaného dôkazu v dôsledku predchádzajúceho nátlaku zo strany orgánov činných v trestnom konaní.

Najvyšší súd po zrušení dovolaní napadnutého uznesenia odvolacieho súdu a vrátení veci krajskému súdu na ďalšie konanie nepovažuje za prijateľné a ani vhodné vyjadrovať sa k vyššie uvedeným dovolacím námietkam obvineného, pretože posúdenie zákonnosti dokazovania v právoplatne neskončenej veci je úlohou odvolacieho súdu a nie súdu dovolacieho.

Preto bude úlohou krajského súdu, aby v konaní nasledujúcom po zrušení dovolaní napadnutého rozsudku preveril odvoláciu argumentáciu obvineného a dal mu odpovede na všetky jeho námietky a argumenty.

+ + +

Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku, ak sa na obvinenom vykonáva trest odňatia slobody, uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na dovolanie výrok o tomto treste zruší, rozhodne súčasne o väzbe.

Podľa § 380 ods. 3 Trestného poriadku, dĺžka trvania väzby podľa odseku 1 alebo odseku 2 sa posudzuje samostatne a nezávisle od väzby v pôvodnom konaní.

Nakoľko obvinený T. F. v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 4T/99/2016, zo 7. decembra 2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 4To/31/2018, z 31. mája 2018 a dovolací súd v konaní o dovolaní rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku, bolo potrebné rozhodnúť súčasne o väzbe.

Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku, obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko, alebo ak mu hrozí vysoký trest,

c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil a

ak vzhľadom na osobu obvineného, povahu alebo závažnosť trestného činu, pre ktorý je trestne stíhaný, nie je v čase rozhodovania o väzbe možné väzbu nahradiť podľa § 80 alebo § 81.

Pri rozhodovaní o väzbe postačuje reálna hrozba, že obvinený bude konať tak, ako to predpokladá príslušný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku, ak nebude vzatý do väzby, pričom zákon nevyžaduje absolútnu istotu o jeho naplnení, a to z dôvodu, že pri rozhodovaní o väzbe

súd môže mieru rizika úteku alebo páchania trestnej činnosti len odhadovať a nie je nevyhnutne potrebné, aby zo strany obvineného už k takýmto konaniam alebo pokusom o také konanie vôbec došlo (vyjmúc postup podľa § 71 ods. 3 Trestného poriadku pri tzv. opakovanej väzbe obvineného). Akceptácia opačného názoru by totiž úplne zbavila väzbu jej preventívneho a zabezpečovacieho charakteru, pričom každé rozhodovanie o väzbe sa odohráva v rovine pravdepodobnosti (teda v žiadnom prípade istoty, ako to nesprávne, aj keď nepriamo uvádza sudca pre prípravné konanie) ohľadne dôsledkov, ktoré môžu nastať, ak obvinený nebude držaný vo väzbe (obdobne I. ÚS 162/2016).

Najvyšší súd konštatuje, že vo vzťahu k obvinenému je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku predovšetkým s odkazom na skutočnosť, že menovaný dobrovoľne nenastúpil výkon trestu odňatia slobody po právoplatnom odsúdení krajským súdom (č. l. 779 a nasl., súdny spis). Následne bol zaradený do celoštátneho pátrania (č. l. 800, detto), pričom bolo zistené, že sa zdržiava v N. D., kde používa na preukázanie svojej totožnosti občiansky preukaz vydaný na meno L. K.. Podľa zistených skutočností sa obvinený nechystal vrátiť na územie Slovenskej republiky, v dôsledku čoho bol na menovaného vydaný Okresným súdom Nitra 16. decembra 2019 európsky zatýkací rozkaz (č. l. 809 a nasl., detto). Na podklade európskeho zatýkacieho rozkazu bol obvinený zadržaný orgánmi N. D. (č. l. 818 a nasl., detto) a následne vzatý do predbežnej väzby (viď uznesenie Krajského súdu v Ostrave, sp. zn. 3Nt/54/2020, z 3. februára 2020 - č. l. 820 a nasl., detto). V nadväznosti na uvedené rozhodol Krajský súd v Ostrave uznesením, sp. zn. 3Nt/54/2020, z 18. marca 2020 o vzatí obvineného do vydávacej väzby (č. l. 839 a nasl., detto). Obvinený bol 25. marca 2020 odovzdaný orgánom Slovenskej republiky a ďalej prijatý do ústavu na výkon trestu (č. l. 862 a nasl., detto).

Zo správy o majetkových a osobných pomeroch obvineného predloženou obcou F. R. (č. l. 885 a nasl., detto) vyplýva, že obvinený je spoluvlastníkom rodinného domu v označenej obci, ktorý je v havarijnom stave a býva v ňom jeho matka a brat. Z predmetnej správy tiež vyplýva, že obvinený mal v čase jej vyhotovenia (29. júna 2020) evidovaný v obci F. R. trvalý pobyt, avšak zhruba od októbra 2018 sa v nej nezdržuje, nakoľko sa odsťahoval do Českej republiky spolu s jeho manželkou a deťmi. Miesto jeho skutočného pobytu obci nebolo v čase predloženia správy známe.

Všetky vyššie podrobne rozvedené skutočnosti podľa názoru najvyššieho súdu naplňujú dôvody útekovkej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, a to najmä preto, že zo strany obvineného už ku konaniu predpokladanému v § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku preukázateľne došlo (viď vyššie).

Najvyšší súd dospel k záveru, že v predmetnej trestnej veci možno v súvzťažnosti s osobou obvineného konštatovať aj existenciu dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a to s poukazom na nasledovné.

Z odpisu z registra trestov, ktorý najvyšší súd zabezpečil pred verejným zasadnutím vyplýva, že menovaný bol doposiaľ 8 (osem) krát súdne trestaný; v piatich prípadoch sa naňho hľadá, ako keby nebol odsúdený. Zostávajúce odsúdenia spočívajú v rozsudku Okresného súdu Nitra, sp. zn. 2T/56/2012, z 22. júna 2012 (č. l. 604 a nasl. zv. č. II. vyšetrovacieho spisu), ktorým bol menovaný uznaný za vinného zo spáchania trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 2 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s trestným činom marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, za čo mu bol uložený peňažný trest vo výmere 700,00 Eur, resp. trestného rozkazu vydaného Okresným súdom Nitra, sp. zn. 1T/2/2014, z 30. októbra 2015, právoplatného 22. decembra 2015, ktorým bol obvinený F. uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho trestného činu podvodu spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2 k § 250 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, resp. trestného činu úverového podvodu tak ako samostatný páchatel, ako aj spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2 k § 250a ods. 1, ods. 3 Trestného zákona č. 140/1961 Zb., trestného činu krádeže podľa § 247 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. (č. l. 700 a nasl., súdny spis).

Tieto skutočnosti v spojení so závažným charakterom a spôsobom trestnej činnosti, ktorá sa menovanému kladie za vinu v aktuálnej trestnej veci, dokumentujú pomerne výraznú spoločenskú

neprispôsobilosť obvineného a jeho pohrdavý postoj k normám a pravidlám nielen slušného ľudského správania sa, ale aj k základným hodnotám chráneným Trestným zákonom. Dovolaciemu súdu sa preto osoba obvineného javí ako náchylná k protispoločenskej, resp. protizákonnej činnosti. S ohľadom na osobu obvineného F. hrozí vysoké riziko, že v prípade jeho nevzatia do väzby by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti.

Najvyšší súd zároveň skúmal, či by väzbu obvineného bolo možné nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku (nakoľko obvinený je stíhaný za obzvlášť závažný zločin).

Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ak je daný dôvod väzby, okrem dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) alebo ods. 3 písm. b), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode, alebo prepustiť ho na slobodu, ak s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

Podľa § 80 ods. 2 veta tretia Trestného poriadku, ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 3 písm. a), c) alebo e), alebo obvinený bol vzatý do väzby podľa odseku 3 alebo podľa § 81 ods. 4, možno záruku alebo sľub prijať alebo uložiť dohľad, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že procesné prostriedky, ktorými možno nahradiť väzbu, možno v prípade stíhania páchatel'a obzvlášť závažného zločinu použiť len vtedy, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu.

Podmienka zisťovania takýchto výnimočných okolností na nahradenie väzby pritom aj podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky sleduje legitímny cieľ a je ústavne udržateľná (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 8. septembra 2015, sp. zn. III. ÚS 431/2005).

Podmienenie použitia týchto miernejších prostriedkov nahradenia väzby výnimočnými okolnosťami prípadu v zmysle Trestného poriadku upresňuje čl. 5 ods. 3 Dohovoru na účely postupu vnútroštátnych orgánov pri rozhodovaní o väzbe tak, že zohľadňuje nielen závažnosť skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie (obzvlášť závažný zločin), ale aj správanie sa obvineného, ktorý nerešpektuje dobrodenie vo forme predchádzajúceho ponechania na slobode na základe už použitých prostriedkov nahradenia väzby (§ 80 ods. 3, § 81 ods. 4 Trestného poriadku), alebo dokonca opätovne vyvolá existenciu dôvodov väzby po tom, čo bol z väzby prepustený (opätovná väzba).

Výnimočné okolnosti prípadu sa posudzujú z hľadiska pomerov páchatel'a a určitých okolností prípadu. Pomeri páchatel'a treba rozumieť okolnosti týkajúce sa osoby páchatel'a, jeho osobných a rodinných pomerov, ktoré nesúvisia so spáchaním trestného činu a existujú v čase rozhodnutia. Pri posudzovaní osoby páchatel'a sa pozornosť venuje najmä celému jeho predchádzajúcemu životu (vek, recidíva, postoj k spáchanému trestnému činu a pod.). V podstate sa hodnotia rodinné a osobné pomery, ktoré existujú v čase rozhodovania o väzbe (napr. zdravotný stav jeho rodiny, ktorá je na neho odkázaná, starostlivosť o početnú rodinu, tehotenstvo páchatel'ky a pod.). Za pomery páchatel'a možno tiež považovať viac významných skutočností, ktoré možno subsumovať do kategórie tzv. poľahčujúcich okolností pri nedostatku tzv. priťažujúcich okolností. Okolnosťami prípadu sú všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu. Okolnosti prípadu z hľadiska aplikačnej praxe, judikatúry a literatúry predstavujú okolnosti spoluurčujúce spoločenskú škodlivosť toho - ktorého trestného činu a ako také plnia v širšom slova zmysle funkciu materiálneho vyjadrenia protiprávnosti činu. Za dôležitú okolnosťou pri posudzovaní tohto znaku ustálila konštantná judikatúra napríklad to, že páchatel' sa dopustil obzvlášť závažného trestného činu v afekte úzkosti a strachu vyvolaného dlhodobou partnerskou disharmóniou a chronickou konfliktnou situáciou, ktorá v podstate znížila jeho schopnosť ovládať svoje konanie (primerane Rt 111/1999).

Podmienku výnimočných okolností prípadu možno považovať za splnenú aj vtedy, keď prevažujú skutočnosti z kategórie tzv. poľahčujúcich okolností (napr. obvinený mal spáchať čin pri odvracaní útoku alebo iného nebezpečenstva alebo konať za okolností, ktoré by za splnenia ďalších predpokladov inak vylučovali trestnosť činu - t. j. v prípadoch tzv. excesu z okolností vylučujúcich protiprávnosť činu; alebo obvinený mal spáchať čin pod vplyvom ťaživých osobných alebo rodinných pomerov, ktoré si sám nezavinil; k činu mal byť vyprovokovaný surovým násilným konaním poškodeného a pod.). V každom prípade musí ísť teda o súhrn takých skutočností, ktoré sa v danej kvalite a kvantite u stíhaného obzvlášť závažného zločinu bežne nevyskytujú a výrazne znižujú stupeň závažnosti stíhaného trestného činu. Len takéto okolnosti môžu nadobudnúť charakter výnimočných okolností prípadu. Platí, že pri rozhodovaní o väzbe obvineného (dovolenie konanie nevynímajúc) musí súd zvažovať, či nahradenie väzby preváži nad dôvodnou obavou vyjadrenou v § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Trestného poriadku.

V danom prípade najvyšší súd nezistil z predloženého spisu také okolnosti, ktoré by mohli byť považované za výnimočné v zmysle ustanovení § 80 ods. 2 veta tretia Trestného poriadku.

S poukazom na typový charakter spáchanej trestnej činnosti, ktorá sa kladie za vinu menovanému, ako aj vyššie podrobne rozvedené okolnosti prípadu a osobu obvineného nemožno dospieť k tomu, že by prípadné nahradenie väzby označeným procesným prostriedkom náhrady väzby malo svoj praktický účel.

Najvyšší súd dospel k záveru, že eventuálne nahradenie väzby obvineného by sa nepochybne minulo účinku s poukazom na praktickú nemožnosť efektívneho výkonu takejto kontroly dotknutým procesným prostriedkom nahradenia väzby. K tomu možno len stručne poznamenať, že ak je rodinný dom v obci F. R., ku ktorému obvinený disponuje spoluvlastníckym podielom, v havarijnom stave, tak je vskutku ťažko predstaviteľné, ako by mohli byť vo vzťahu k dotknutej nehnuteľnosti splnené podmienky umiestnenia technického zariadenia na kontrolu pohybu menovaného. Rovnako tak predchádzajúce „útekové“ konanie obvineného, jeho preukázateľne existujúce sklony k páchaniu trestnej činnosti a osobné pomery nenasvedčujú vo svojom vzájomnom spojení tomu, že by prípadné nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka bolo natoľko efektívne tak, aby prípadným obdobným „aktivitám“ obvineného aj skutočne zamedzilo v dostatočnom časovom predstihu.

Preto rozhodol najvyšší súd tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.